

De nya Rysslands- experterna berättar

Fortfarande flödar uttalanden från vår riksdagsdelegation, efter två veckors kringfraktande i Ryssland experter på ryska förhållanden. Nästan allt vad som sägs är av en välvillig menlöshet som ingen satir skulle kunna förbättra. Man är överens om, säger talmannen Gustaf Nilsson i den svenska radion, "att de ledande männen numera på olika poster är mycket skickliga människor". Vilket skarpsinne att efter några timmars eller minuters samtal — genom tolk och i officiella former — kunna bedöma ett lands ledande klass; "numera" betyder det att hr Nilsson rent av funnit att Berija, Stalin och de tusentals förut avrättade ledarna var mindre skickliga? Hr Olsson i Mora fastslår listigt att "ett land som Ryssland också har sina problem att brottas med"; han har särskilt grunnat på hur det förhåller sig med direkta och indirekta skatter, men tydligen inte orkat rådfråga någon av de många handböcker som ger besked på den punkten. Det var svårt att orientera sig i de parlamentariska arbetsformerna, skriver hr Elfving: "Sovjets parlament är nog någonting ganska olik vad vi i vårt land menar med ett parlament". Ja, hr Elfving har nog rätt, vi tycker oss minnas att folk redan tidigare glunkat om den saken. "Till ryssarnas beröm kan sägas att de gör vad de kan för att utveckla sin produktion", det är hr Petterssons i Dahl bidrag till problemets belysning.

Vi har här tagit några saker bland hundra, som likaväl skulle kunna citeras. Vad som sägs är fantastiskt, otroligt. Man skulle kunna tro att det är fråga om barn som kommer hem från en skolresa. Så enfaldiga är naturligtvis inte våra riksdagsmän att dessa uttalanden avspeglar någon åsikt eller tankegång eller något studium. Resenärerna har helt enkelt inte fått veta något, och det förstår man mer än väl; deras intryck är än yttligare än en vanlig turists, eftersom de rest omkring i skock, fått se bara vad värdarna velat visa dem, inte kan språket och hela tiden varit omgivna av reseledare och officiella tolkar. Resans verkliga innehåll kommer fram i några talande reservationer; hr Herlitz, som ändå inte lyckats tappa sitt goda huvud i all ysterheten, betonar att han inte ens kunnat få kontakt med akademiska kolleger, att resenärerna mera sett än talat med

officiella personer och att resan "är otillräcklig som underlag för att bilda sig någon egentlig uppfattning". Detta är självfallet den enkla sanningen — och de underliga vittnesbörden är tafatta försök att visa tacksamhet och allmänt välsinne.

Något betänkligt har man inte heller velat se, inskräper en tal för medlem av delegationen. Inte ville man resa till Baltikum, inte ville man se arbetslägren, då hade ju syftet, nämligen att skapa god vilja, inte alls uppnåtts, tvärtom. Därmed är domen över resan som studieresa klar; meningen har varit att betrakta några fasader och att tala om att de är prydliga.

Det som ständigt upprepas i resenärernas berättelser är att ryssarna vill ha fred. Det är säkert riktigt; den ryska statsledningen har på några år erövrat och undertryckt tio länder och står i dag inför en allians som vid ett fredsbrott skulle krossa regimen, de ryska massorna — som delegationen bara sett som statister — vill säkert liksom de breda lagren inom alla folk också ha fred. Men resenärerna inbillar sig väl dock inte att ministrarnas och marskalkarnas tal om fred ger någon som helst ledning i fråga om viljan att för framtiden avstå från redan gjorda eller nya erövringar. De måste väl ändå ha klart för sig att rovlystna diktatorer alltid talar om fred, att Napoleon gjorde det, att Mussolini och Hitler gjorde det, att inte minst Stalin och hans hejdukar gjorde det strax före erövringen — av Estland, Lettland, Litauen, Polen, Tjeckoslovakien, Ungern, Bulgarien, Rumänien osv. Eller är de lika godtrogna som de flockar av svenskar som för tjugu år sedan kom hem från Tyskland för att betyga Hitlers oryggliga fredsvilja?

Riksdagsresan är, det måste väl ändå alla vara ense om, utan varje betydelse för de svensk-ryska relationerna — om man inte med relationer menar skålar och tal — eller för freden i världen. Dess betydelse, som dess bättre torde vara ringa, ligger i att de svenska och ryska kommunisterna fått stöd för sin propaganda. Den okritiske måste, skriver Svenska Dagbladet, av reseberättelserna "få en grovt felaktig bild om förhållandena i det kommunistiska världariket", "de som tjänar på affären är de

svenska kommunisterna", skriver Gefle Dagblad. Därför hurrar man nu dagligen i den svenska kommunistpressen — med ekon i Moskva, där man visserligen främst varit upptagen av att kurtisera Nehru, men också haft tid att i press och radio inkassera de svenska demokraternas sottiser.

Sydafrikas icke-vita studenter

19/6
har starkt begränsade studiemöjligheter. Av de stora universiteten mottar endast Kapstaden och Witwatersland icke-europeiska studenter; det är nationalistregeringens avsikt att småningom reservera även dem för vita. Särskilt svårt är läget i fråga om läkarutbildningen. Tidigare fanns ett antal statsstipendier för icke-vita, men dessa indrogs redan 1948 av nationalisterna. Den till 95 procent vita studentkåren vid Witwatersland, som i motsats till Kapstaden ger medicinsk utbildning för icke-vita, har sökt hjälpa sina svarta kamrater genom att skapa en stipendiefond, men hittills har endast elva stipendier kunnat utdelas, medan 172 ansökningar gjorts.

Sveriges förenade studentkårer ordnade redan för fem år sedan en insamling för att bidra till denna fond. "Vädjan är rent humanitär", skrev Ivar Harrie i studenttidningen Ergo — "hjälp ett världsberömt universitet att genom sina utbildningsresurser skaffa hjälp åt stora och på många sätt högtstående befolkningsgrupper i skriande nöd!" Nu har även Sveriges internationella akademikerkommitté ställt sig bakom insamlingen; uppropet stödes av universitetskanslern och rektorer vid universitet och högskolor.

Ett bättre och mera trängande ändamål än att hjälpa den lidande svarta och färgade befolkningen i Sydafrika till vård genom utbildningen av läkare ur deras egen krets kan knappast tänkas. Svenskarna har redan gjort en del, främst genom missionssjukhusen. Men oändligt mycket återstår att göra; det gäller människor i en nöd och en pina som vi inte kan föreställa oss. Pengar till insamlingen skickas till Sveriges internationella akademikerkommitté, postgiro 900600.